

Pidot Sabassa

Herrasväki kokoontui kaljakuppilaan keskustelemaan siitä, mikä oikeastaan tekee jostain sarjakuvasta laadukkaan.

KUVITUS **MIIA VISTILÄ**

Uudessa keskustelutarjassa suomalaisen sarjakuvan lippusalot pohtivat peruskysymyksiä.

ENSIMMÄINEN KIERROS

Luru: Mikä on viime aikojen suosikkinne ja mikä siitä tekee laadukkaan?

Jalmari: *Fok It*. Sitä voi arvostella puhuvista päistä – mutta mitäs vikaa niissä on? Sarjakuvan historia on täynnä puhuvia päitä, se on yksi tapa pelkistää. Pidän sarjassa siitä, miten usein arkinen lähtökohta vedetään överiksi.

Plättä: *Game of Thrones*-televisiosarja. Se on tyyppillinen genreteos, kaikki lajityypin kliseet ovat mukana raivostuttavuuteen asti. Ja kaikki HBO-kliseet, pakollisista seksikohtauksista alkaen. Mutta sarja on tehty erittäin hyvin, se on laadukas lajityypin sisällä. Toinen viime aikoina inspiroinut juttu oli Angoulêmen sarjakuvafestivaalin Fred-näyttely. Veteraanitaiteilijan *Filemon*-sarjakuvien tyyli on perinteinen, mutta originaaleista näkee, miten luovasti Fred on yhdistellyt erilaisia asioita.

Mökö: Vertigolta ilmestynyt *The Unwritten* on tiukasti kirjoitettu hyvä stoori. Onhan tässä kustantajan ominaispiirteet, kuuluisasta "Vertigon seepiasta" lähtien, mutta pidän siitä, miten pitkiä tekstin pätkiä ja sarjakuvaa on yhdistetty toisiinsa. Metapiirteiden vuoksi se on ehkä vähän kriitikon sarjakuva.

Pulla: Kun *Watchmen*-elokuva tuli televisiosta,

tartuin uudelleen sarjakuvaan. Rorschachin hahmo on vain uskomattoman hieno, traaginen psykopaatti.

TOINEN KIERROS

Luru: Valitsitte melko erilaisia teoksia. Onko laatu- ja makuasioissa kyse täysin subjektiivisista seikoista vai voiko muodostaa jonkinlaisia yleisesti hyväksytyjä kriteerejä?

Pulla: Minusta yksi tärkeä tekijä on ymmärrettävyys. Teoksen pitää kyetä välittämään viesti niin, että se vetoaa lukijoihin. En väheksy myyntilukujakaan: suosio tarkoittaa sitä, että teos tavoittaa viestinsä. Asiakas on kuningas.

Jalmari: Minusta laadun kriteerit ovat aina kvalitatiivisia. Enkä ole niin varma siitä ymmärrettävyydestäkään. *Krazy Kat* on hurmaa sarjakuva, vaikken aina ymmärräkään sitä. Silti se puhuttelee.

Mökö: Lähdin siitä, että teoksen intentio on tärkein. Hyvällä taiteilijalla on tarkoitusperiä ja jos hän osaa kertoa tarinansa niin, että lukija löytää ne, silloin teoskin on hyvä.

Jalmari: Mistä intention tietää? Eikö yhtä lailla voi sanoa, että hyvä taide on monitulkintaista? Eri lukijat antavat erilaisia merkityksiä.

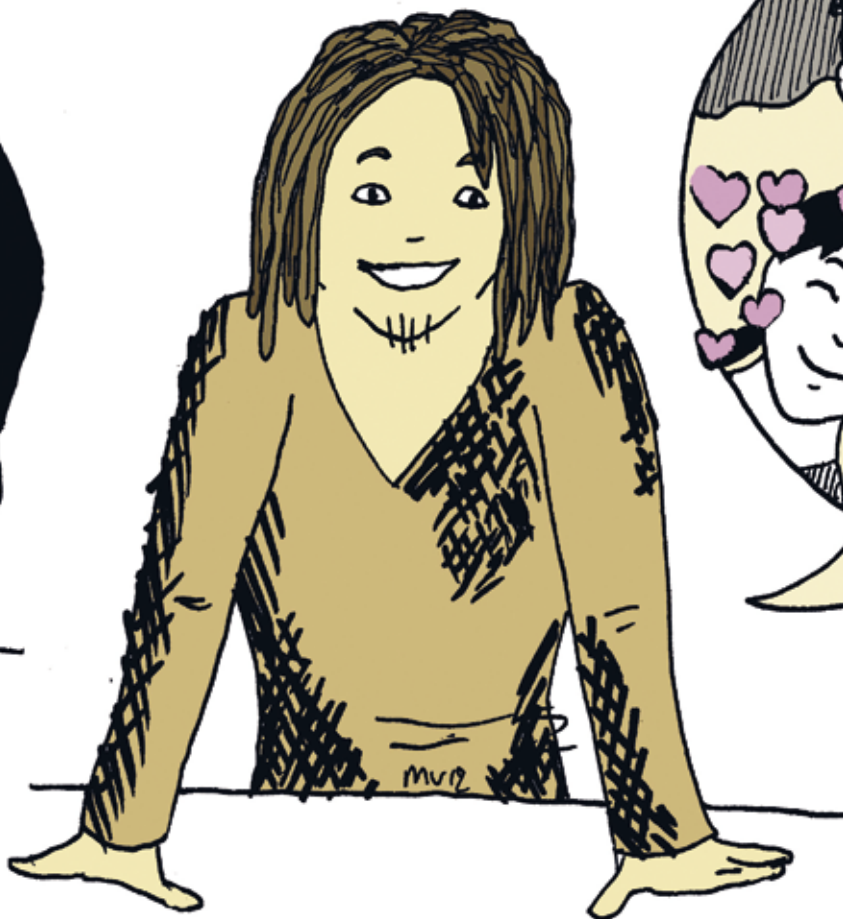
Luru: Kun luin Timppa Mäkelän *Pieniä julmia tarinoita* kymmenen vuotta sitten, tulkitin sarjojen kuvaavan vanhempien välinpitämättömyyttä lapsiaan kohtaan. Viime viikolla tartuin kokoomateokseen ja – välissä isäksi tullessa – ajattelin sarjakuvan syyllistävän vanhempia kohtuuttomasti. Se ei tee sarjakuvasta huonompaa, tulkinnanvaraisuus pitää sen hengissä.

Plättä: Kriteeristön luominen on kiehtova mutta mahdoton tehtävä. Samalla hetkellä kun muodostaa yleiskriteerejä, tulee mieleen poikkeuksia, jotka eivät täytä niitä, vaikka ovat ehdottomasti laadukkaita.

Pulla: Pidän *Fingerporia* ja *Viiviä ja Wagneria* omalla tavallaan laadukkaina. Kumpikaan ei ole laadullisesti tasavahva sarjakuva, mutta *Jarla* ja *Juba* onnistuvat luomaan illuusion siitä.

Jalmari: Kyllä jonkinlainen objektiivinenkin taso on minusta olemassa. Sen tajuaa, kun joku löytää vuosien hakemisen jälkeen oman kielensä ja nousee aivan uudelle tekemisen tasolle. Sellaista kunnioittaa, vaikkei itse välittäisi jutuista.

Pulla: Voihan sitä omaksi ilokseen raapustella tikku-ukkoja, mutta minusta hyvästä sarjakuvasta näkyy myös tekninen osaaminen. Teoksen

pitää olla sellainen, että siitä näkyy, että tyyli on selkeästi oma valinta eikä johdu taitojen puutteesta. Ja laadukas sarjakuva kommunikoi lukijoiden kanssa. Pidän siitä, miten nuoret mangan lukijat keskustelevat teoksista omissa porukoissaan ja elävät niiden kanssa.

Mökö: Sarjakuvan vahvuus on, että se elää ajassa. Sarjakuva jos mikä on auteur-taidetta, yksikin ihminen voi tehdä sitä nopeasti ja reagoida asioihin. Eikä ole paha asia, vaikka teos vanhenisi käsiin eikä ole ajatonta. Kunhan vetoaa siinä hetkessä. Kertakäyttömukisissa ei ole mitään vikaa!

KOLMAS KIERROS

Luru: Ystävät, toverit, on perimmäisen kysymyksen aika: meneekö suomalaisella sarjakuvalla lujaa?

Mökö: Voisi mennä paremminkin. Ongelmana on, että meillä on liian vähän johtotähtiä. Pitää olla enemmän kuin kourallinen todellisia mestariteoksia, jotka muistetaan vuosienkin päästä.

Jalmari: Toisaalta hyvää taidetta ei välttämättä huomata edes taiteilijan elinaikana. Oikein kumoukselliset työt jäävät piiloon. Puhumme usein liian lyhyellä ajanjälteellä ja innostumme herkästi. Tämä on niin pieni maa, että he-

ti kun joku nostaa päätään ja tekee jotain vähän kiinnostavaa, hänet syleillään kuoliaaksi. Ihmiset saavat liikaa huomiota ennen kuin ovat aivan valmiita.

Mökö: Hömm, mainitsiko joku Pentti Otsamon?

Luru: Miten laatua sitten voisi parantaa?

Jalmari: Meillä on hyvä ilmapiiri ja paljon tekijöitä, jotka uskaltavat kokeilla monenlaista. Nyt pitää vain siirtyä seuraavalle asteelle. Koulutus auttaa. Sitä pitäisi olla paljon nykyistä laajemmin.

Pulla: Meillä tehdään ihan liikaa aivan harrastelijatason sarjakuvaa. Se on ihmisten aliarvioimista ja oman itsensä päästämistä liian vähällä. Nuorten taiteilijoiden pitäisi hallita niin tekniset kysymykset kuin lajin historiaakin. Pitää tietää, mitä on tehty, jottei toista samoja juttuja tai tee samoja virheitä.

Piättä: Minä olisin kyllä taputtanut innolla, jos olisin saanut koulutusta, jossa voi paneutua eri tekniikoihin ja välineisiin.

Luru: Kannatan kyllä koulutuksen lisäämistä. Toisaalta koulutuksen myötä syntyisi myös väylä, jossa saman koulun käyneet taiteilijat rapsuttaisivat toistensa selkää ja jakaisivat saman esteettisen käsityksen. Kirjallisuus on

pelottava esimerkki siitä, miten kapeakatseisuus leviää rakenteiden kautta.

Jalmari: Toki sarjakuviin on aina liittynyt kاپinan elementti. Minusta laji voi hyvin niin kauan kuin se säilyttää elinvoimaisuutensa. Tarkoitetaan suhdetta siihen, mitä todella tapahtuu. Liian moni taiteenmuoto on loitonnut juuriltaan, ja silloin se ei ole enää yhtä kiinnostavaa.

Piättä: Kaikesta 97 prosenttia – olen positii-vinen ihminen – on paskaa. Mitä enemmän Suomessa tehdään sarjakuvia, sitä enemmän syntyy paskaa, mutta myös laatua.

Luru: 1980-luvun lopulla Suomessa ilmestyi ehkä kymmenkunta kotimaista albumia vuodessa. Nykyisin niitä tulee satakunta. Kyllä se näkyy. Sarjakuvakenttä on isompi ja monipuolisempi kuin kymmenenkin vuotta sitten.

Jalmari: Sekin on kamalan tärkeää, että nähdään, mitä muualla tapahtuu. Hyviä sarjakuvia pitäisi kääntää nykyistä enemmän.

Luru: Laatu leviää kirjastojen kautta. En olisi sama ihminen, ellen olisi löytänyt 14-vuotiaana oikeita albumeja – jotka oli tuolloin juuri käännetty. Kyllä se pätee nykyäänkin, eivät kaikki tilaa Amazonista uutuuksia. Kirja tavoittaa suuren yleisön vasta ilmestyessään suomeksi. ●